

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2400 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižgotisk, Novo mesto

labod

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI TOVARNE OBLAČIL LABOD NOVO MESTO

v korak z drugimi

Poslovanje v I. polletju 1978 uspešnejše od leta 1977 — vse TOZD zaključile I. polletje z dobičkom — nismo še izkoristili vseh notranjih rezerv — potrebni so novi napor za dolgoročni razvoj

V letu 1978 uresničujemo planske naloge v novi organizacijski obliki, skladnejše z zakonom o združenem delu (ločeno tudi TOZD COMMERCE in delovna skupnost skupnih služb).

Dosledno uveljavljanje samoupravnih pravic delavcev in neposredna delitev ustvarjenega prihodka po TOZD ter samostojne bilance daje možnost vsakemu delavcu, da se seznanja z uspehom v svoji TOZD in z gospodarjenjem v celotnem podjetju. Zato ne kaže teh stvari preobsežno ponavljati.

Glavni učinki poslovanja podjetja v I. polletju pa so: so se izostanki z dela zaradi bolniške in zaradi drugih razlo-

	I. poll. 1977	I. poll. 1978	Index
Število zaposlenih (ob koncu meseca)	1.874	1927	102,8
Število zaposlenih po urah	1.753	1767	100,8
Proizvodne minute v 000	73.642	74.925	101,7

V finančnem pogledu pa smo dosegli:

	I. poll. 1978	Index na plan	Index I. 78/I. 77
Čisti dohodek v 000	270.036	51,1	108,4
Dohodek v 000	124.920	64,3	159,4
Čisti dohodek v 000 Za OD	100.669	61,4	143,0
Obveznosti iz dohodka	74.137	54,9	130,1
Neto izplačani	7.190	85,7	212,1
OD za mesec	4.348	108,7	127,4
Izvoz neto v 000 USA dol.	1.942	96,4	98,0

Produktivnost dela smo povečali za 0,9 %, toda družbena rentabilnost se je znižala za 2 %, saj smo ob indeksu 102,8 zaposlenih dosegli le indeks 100,8 po urah, kar pomeni, da

gov povečali za 2 %. V tem je tudi delni vzrok, da nismo dosegli planiranega povečanja storilnosti in da je polletni plan proizvodnih minut dosežen le 93,5-odstotno.

Ob takih osnovah so vse TOZD izkoristile vrednost točke za OD 10,00 din, čeprav bi bili v povprečju smeli le 9,35 din. V tem je tudi vzrok za povečano izplačilo osebnih dohodkov v višini 8,7 % nad planom.

V močnem nesorazmerju je dosežen celotni prihodek z dohodkom in čistim dohodkom, kar je posledica sistema obračunov. V letu 1977 je bila družbena prehrana v stroških, letos se pokriva iz sklada skupne porabe itd. Zato je tudi ostanek dohodka za sklade odraz takih mer (plačana realizacija), kar moramo pri oceni upoštevati. Kljub temu lahko ocenimo, da smo v letošnjem letu poslovali uspešnejše kot v lanskem, še zlasti, ker so vse TOZD zaključile bilanco 30. 6. 1978 pozitivno.

Toda analiza uspeha posamezne TOZD kaže precejšnjo odstopanja. Zato bo potrebna temeljita analiza vzrokov, ki so tako v produktivnosti, kot tudi v stroških in rentabilnosti poslovanja TOZD.

V tem poročilu za I. polletje 1978 ni vključeno poslovanje tovarne Yuken v Keniji, katerega bomo dobili šele konec septembra in ga bomo objavili v našem časopisu.

Čeprav je izvoz dosežen po planu le 96,4 %, je bil storjen pomemben korak pri povečanju klasičnega izvoza, ki dosega v strukturi izvoza že 28 %.

Primerjajoč uspehe OD LABOD z ostalimi vodilnimi konfeksionarji v Sloveniji, lahko ugotovimo, da gremo v korak z njimi, s čimer pa ni rečeno, da smo izkoristili že vse notranje rezerve in da ni možno doseči še boljše rezultate.

Razmere tekstilne industrije pri nas in v svetu nam ob hitrem razvoju tehnologije in zahtev potrošnika narekujejo še dolgoročnejše programiranje in prilagajanje potrebam trga. V ta namen so bili v I. polletju 1978 storjeni veliki napor, da smo se dokopali do širše ocene položaja tekstilne industrije pri nas, o čemer že teče razprava preko Gospodarske zbornice in sindikata. Tudi v tem primeru bi se morali potruditi, da ujamemo zelen korak.

ZDRAVKO PETAN

Komaj nekaj tednov nas loči od konference jugoslovanskih mest — velikega dogodka za Novo mesto. Prepleskali smo ves Glavni trg — več o tem na 7. strani!

ali nam je tekstilna industrija potrebna?

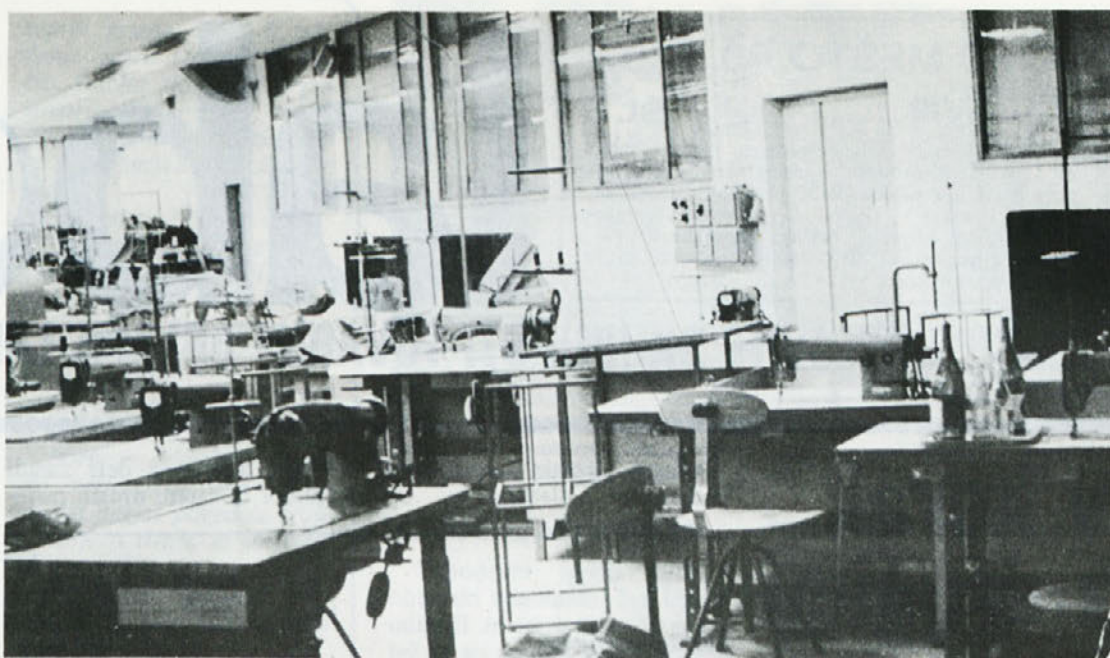
Nekaj misli o družbeni rentabilnosti tekstilne industrije in njenem ekonomskem pomenu

Tekstilna industrija ima glede na stopnjo gospodarskega razvoja posameznih dežel različno mesto med industrijskimi panogami. V nerazvitih deželah je po številu zaposlenih in po gospodarskem pomenu na prvem mestu, v razvitejših pa med drugim in četrtem mestom.

V visoko razvitih deželah pravzaprav ne moremo več ločiti čiste tekstilne industrije, ker so druge industrijske panoge (kemija itd.) prevzele del njene dejavnosti. S tem se njen pomen iz družbenogospodarskega vidika ne zmanjšuje. Menja se le njena gospodarska komponenta iz potencialno razvojne v nerazvitih deželah na izrazito ekonomsko v razvitejših deželah, kjer ima tekstilna industrija poleg pokrivanja domačih potreb tudi pomemben delež pri izvozu, v strateško-politično komponento visoko razvitih dežel.

Zato si sedanje omejevanje uvoza tekstilnih izdelkov v razvite države ne moremo razlagati kot ekonomsko vprašanje, marveč poleg strateškega pomena, ki ga ima tekstilna industrija v vsaki državi, predvsem kot politično vprašanje, katerega potiskajo v osrednje množice brezposelnih delavk. Tekstilna industrija ima po številu zaposlenih pri nas še vedno pomembno drugo mesto. Njen družbeni pomen je toliko večji, če upoštevamo, da je v tekstilni industriji zaposlenih 76 % žena in le 24 % moških.

Delež tekstilne industrije SRS v primerjavi s celotno industrijo in rudarstvom je bil:

V času dopustov smo si nabirali moči za leto, ki nas čaka. Oddahnili pa so si tudi stroji

Že ta skromna primerjava kaže, da je tekstilna industrija še vedno delovno intenzivna ni da z nizko vrednostjo delovnih priprav ustvarja sorazmerno višji delež dohodka kot ostale industrijske dejavnosti.

Družbena rentabilnost tekstilne industrije še bolj nazorno kaže ustvarjeni družbeni proizvod na angažirana sredstva.

Ta razmerja so bila v letu 1975 sledeča (delež tekstilne industrije v celotni industriji v %:

	v %
angažirana poslovna sredstva	8,63
dosežena amortizacija	12,63
dosežen dohodek	13,51
zakonske obveznosti federaciji	14,05
zakonske obveznosti republikli	11,81
zakonske obveznosti občini	9,67
posojila za nerazvita področja	16,84
prispevek iz osebnih dohodkov	14,08
osebni dohodki	14,06
število zaposlenih	14,95
povprečni OD od povprečja v industriji	90,52

Tekstilna industrija, zlasti pa konfekcija, imata v svetu in pri nas nižjo strokovno strukturo zaposlenih od povprečja industrije.

Zato primerjava ustvarjenega dohodka na zaposlenega ne

kaže realnih odnosov. To nesorazmerje odraža tudi višina osebnih dohodkov, ki je za 10 do 12 % pod povprečjem industrije. Ob upoštevanju tega dejstva, izražena na skupnem imenovalcu pogojno nekvalificiranih delavcev, ustvarja tekstilna industrija vsaj enak dohodek na pogojno nekvalificiranega delavca kot povprečna ostala industrija.

Toda angažirana poslovna sredstva bi zlasti v pogojih moderne tehnologije morala prinašati višjo stopnjo družbenega proizvoda in dohodka kot se to poenostavljeno kaže le v primerjavi s kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. To pomeni, da bi morala biti ostala industrija zastopana z višjim deležen družbenega proizvoda v odnosu na angažirana poslovna sredstva, kar pa je v primerjavi s tekstilno industrijo prav nasprotno.

Tekstilna industrija v SRS ustvarja na angažirana poslovna sredstva 56 % več dohodka kot povprečno ostala industrija.

Ta več se nesporno kaže tudi v zakonskih obveznostih, v posojilu za nerazvite in v prispevkih iz osebnih dohodkov, ki jih plačuje tekstilna industrija.

Poseben družbeni pomen tekstilne industrije je tudi v tem, da je zaposlenih 76 % žena, kar ji daje pri reševanju socialnih problemov in življenjske ravni še posebno težo.

Nobene dvoma ni, ali nam je tekstilna industrija potrebna ali ne, ali imajo delavci v njej trajno perspektivo ali ne, to je že odgovorila preteklost in potrjuje sedanost.

Tudi prihodnost je v naših rokah.

Glavni direktor:
Zdravko Petan

kako naprej

Na iniciativo poslovne skupnosti industrije konfekcije Jugoslavije je bil junija v Ečki pri Zrenjaninu sestanek vojvodinskih konfektionarjev. Razpravljali so o težavah na domačem in tujem tržišču ter o načrtih nadaljnega razvoja konfekcije.

V naši državi dosega tekstilna industrija zadnja leta visoko stopnjo razvoja, saj se je samo lani zaposlilo v novih tovarnah okoli 6.000 delavcev. Na drugi strani pa na domačem trgu le počasi raste povpraševanje predvsem po oblekah in srajcah.

Večina držav EES, v katere plasirajo konfektionarji velik del proizvodnje, pa je že v začetku tega leta sprejela restriktivne ukrepe.

Sprva so omejitve veljale le za klasičen izvoz, sedaj pa so se razširile tudi na dodelavo. To je konfekcijo pripeljalo v precej težak položaj, kar potrjujejo tudi zaloge, saj so le-te ocenjene na raven štirimesečne proizvodnje.

Kljub težavam se konfektionarji ne odpovedujejo investicijam. Trenutno čaka kar 30 objektov na zeleno luč in skoraj za vse so finančna sredstva povsem zagotovljena.

Predstavniki konfekcije v Vojvodini so enotno ocenili, da investicija v nove kapacitete prinaša nove težave, ker so možnosti prodaje občutno nižje.

Rešitev težav vidijo vojvodinski konfektionarji v povečanju produktivnosti in izboljšani kvaliteti ter v raziskovanju novih tržišč, posebno Bližnjega Vzhoda in Afrike.

	1970	1975	1977 v %
Celotni dohodek	11,0	11,0	9,8
Dohodek	12,4	13,5	12,7
Vrednost delovnih priprav	11,2	12,6	10,9
Povprečno število zaposlenih	16,1	16,3	15,9

danes in jutri slovenske tekstilne industrije

Hkrati s pripravami za proslavo 150-letnice slovenske tekstilne industrije (ta bo 16. septembra 1978 v Ajdovščini) potekajo v okviru gospodarske zbornice Slovenije pa tudi širše razprave o sedanjem družbeno-ekonomskem položaju te panoge v naši republiki in perspektivah njenega nadaljnjega razvoja. O tej problematiki je izdelano gradivo, ki vsebuje tudi predloge tekstilcev za ukrepe – tako imenovane notranje in zunanje, s katerimi bi prispevali k čim bolj smotrnemu in uspešnemu razvoju te panoge. Rdeča nit v vseh razpravah in predlogih tekstilcev je zahteva po izenačitvi pogojev gospodarjenja z ostalimi panogami, kot tudi s tekstilno industrijo v drugih jugoslovanskih republikah.

Tekstilna industrija ima v gospodarstvu Slovenije pa tudi celotne Jugoslavije pomembno mesto. Je velik ekonomski, socialni in družbeni dejavnik razvoja gospodarstva. Po obsegu proizvodnje, ustvarjenem družbenem proizvodu in številu zaposlenih je tekstilna industrija že vrsto let na drugem mestu med industrijskimi panogami v SR Sloveniji – za kovinsko predelovalno industrijo. V tekstilni industriji Slovenije je zaposlenih 50.000 delavcev, kar je 15,9 % vseh industrijskih delavcev v republiki. Povprečno izplačani neto osebni dohodki na zaposlenega tekstilnega delavca je znašal v lanskem letu 3938 din, v to povprečje pa je všteti tudi del izplačanega OD za nočno delo. Povprečni OD v slovenski industriji pa je lani znašal 4669 din. Hkrati pa v številnih OZD te panoge dosegajo visoko produktivnost dela, enako ali celo višjo kot v razvitih srednjeevropskih državah.

Od vseh zaposlenih v tej panogi industrije je 40.000 žensk. Gotovo so pogoji gospodarjenja v tekstilni industriji neugodnejši tudi vsled tega, ker so v njej pretežno zaposlene ženske. Šaj daljši izostanki zaradi materinstva in nege bolnikov povzročajo dodatne stroške proizvodnje. Obremenitve, izvirajoče iz ina-

terinstva, bi po mnenju tekstilcev morale enakomerjeje porazdeliti na celotno družbo.

V zvezi z delitvijo družbenega proizvoda tekstilci opozarjajo, da so se družbene dajatve v zadnjih letih močno povečale. V letu 1977 so se občinski in republiški davki podvojili (indeks 201), pogodbene in samoupravne prevzete obveznosti so porasle za 40 %, obvezna posojila za 20 % itd. K temu pa velja dodati še povečane uvozne dajatve za surovine za tekstilno industrijo, ki so se po letu 1975 pri posameznih surovinah povečale za več kot 100 odstotkov.

Še vedno pa je tekstilna industrija odvisna od uvoza nekaterih osnovnih surovin, kot so bombaž, volna in del sintetičnih vlaken. Pri tem velja omeniti, da najpomembnejše surovine (bombaž) uvažata tekstilna industrija iz Sovjetske zveze in dežel v razvoju, medtem ko svoje proizvode izvažata pretežno na konvertibilna tržišča.

Dejstvo, da je tekstilna industrija v letu 1974 pokrivala z izvozom le 34 % svojih uvoznih potreb, leta 1977 pa že 58 %, govori o prizadevanju te panoge, da iz leta v leto povečuje obseg izvoza ob enkratnem nadomeščanju uvoženih surovin z domačimi.

Sicer se je tekstilna industrija že dokaj preusmerila v domače surovine, vendar so te precej dražje od uvoženih.

Poseben problem za slovensko tekstilno industrijo pa pomeni obvezno posojilo za manj razvite republike in AP Kosovo. Na podlagi republiškega zakona so OZD te panoge dolžne plačevati to posojilo v največji višini 3 % od poslovnega sklada TOZD. Medtem pa je tekstilna industrija drugih republik ali oproščena tega davka ali pa daje posojilo po nižji stopnji.

Kar se tiče srednjeročnega plana so bili v letih 1976 in

1977 doseženi pozitivni premiki v organiziranosti. Sicer je bilo v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja investirano v strojno opremo in industrijsko gradnjo le 1,2 milijarde dinarjev, kar ne zagotavlja uresničitve osnovnega programa modernizacije tekstilne proizvodnje, saj je vrednost minimalne amortizacije v obeh letih znašala 1,47 milijarde dinarjev. Omenjena uvozna oprema iz razvitih zahodnih državah je kot vrsto drugih panog prizadela tudi tekstilno industrijo, saj zavira njeno modernizacijo in s tem tudi hitrejši prodor na tuja tržišča.

Iz usmerjenosti srednjeročnega plana, da je nujno potrebno prestrukturiranje slovenskega gospodarstva, izhajajo tudi razvojne opredelitve tekstilne industrije. V njenem razvoju je potrebno upoštevati, da se mora umiriti dosedanja razmeroma visoka rast količinske proizvodnje in da se mora usmerjati v zahtevnejši asortiman visokokvalitetne modne proizvodnje.

Razvoj tekstilne proizvodnje v Jugoslaviji nalaga slovenski tekstilni industriji, da je aktivnejša v izvozu na zahtevnejša zunanja tržišča ter da ustrezno uredi odnose z organizacijami, ki se ukvarjajo s tekstilom ter da sofinancira razširitev prodajnih zmogljivosti.

Uspešnejši razvoj tekstilne industrije pa zavirajo tudi subjektivne slabosti, kot so preširok asortiman proizvodnje manj zahtevnih izdelkov, neustrezna kvaliteta, slaba organizacija dela, premajhna skrb za razvojno raziskovalno delo, slaba dohodkovna povezanost in podobno. Te in druge slabosti je treba odpraviti s tako imenovani notranjimi ukrepi v samih OZD.

Med ukrepi tekstilci posebno pozornost posvečajo vzgoji in izobraževanju kadrov in boljši strukturi zaposlenih v tekstilni industriji.

kaj pa idrija?

O usodi enote TIP-TOP v Idriji bodo odločili delavci te enote neposredno

V občini Idrija potekajo intenzivne priprave za dokončno sanacijo rudnika živega srebra in za prestrukturiranje gospodarstva. V razvojni koncept „Eta Cerkno“ bi se lahko vključili tudi delavci iz enote TIP-TOP v Idriji.

V ta namen je bila poleg komisije sindikata osnovana tudi strokovna skupina, ki mora izdelati ekonomski elaborat. Da bi se 114 zaposlenih delavcev v tej enoti lažje odločalo, smo poleg nam znanih podatkov posedevali še njihove pravice in obveznosti po stanju 30. 6. 1978, ki znašajo:

A/ Sredstva

1. Sedanja vrednost osnovnih sredstev (31. 12. 1977) – 5.778.633,88 din
2. Vrednost drobnega inventarja – 42.064,93 din
3. Sredstva, združena v SIS material. proizv.
4. Posojilo za nerazvite (Kto 046) – 522.575,90 din
5. Sredstva, združena v banke (Kto 033) – 708.631,75 din
6. Denarna sredstva rezerv (Kto 050) –
7. Plasmaji sredstev skupne porabe (Kto 085) – 236.632,50 din
8. Izguba, krita s sanac. posojilom (Kto 097) – 2.538.410,90 din
9. Nekrita poraba sredstev skupne porabe – 357.000,00 din

SKUPAJ: – 10.262.998,81 din

B/ Viri

1. Poslovni sklad (Kto 900) – 6.538.452,92 din Obveznost za del krite izgube (Kto 909) 2.538.410,90 din
 3. Rezervni sklad (Kto 950) –
 4. Sklad skupne porabe (Kto 980) – 236.632,50 din
- SKUPAJ: – 9.313.496,32 din

Prav tako bi morali ob pripojitvi te enote k ETA Cerkno rešiti vprašanje 23 zaposlenih v pripravi dela in v krojilnici v Ljubljani, ki sedaj kroji za enoto v Idriji.

O vsem tem se bodo delavci lahko izjasnili na referendumu, če se bodo zanj odločili.

Zdravko Petan

Zaplešite z nami!

Ljudske pesmi in plesi so dragoceno izročilo slovenske kulturne tvornosti. Povsod, kjer smo nastopili so ljudje toplo pozdravili naša prizadevanja in nas nagradili z navdušenim ploskanjem. Vendar nas je še vedno premalo. Zato vabimo vse, ki imajo veselje do ritma in petja, naj se nam pridružijo. V družbi veselih ljudi se boste sprostiti, spoznali nove obraze, hkrati pa razvedrili sebe in ljubitelje folklorne. Na vaje se zbiramo ob torkih in četrtek ob sedmih zvečer v avli grnske šole. Lahko nas pridete najprej samo pogledat – potem bo odločitev lažja. Pristržno dobrodošli!

Plesalke in plesalci folklornega društva KRES Novo mesto

o gumbih 71: KING REGIMENT

Poročilo glede polemike v časopisih zaradi gumbov z napisom „71: king regiment“.

13. junija letos je bil v Politiki in Politiki expres objavljen članek v zvezi z gumbi, ki so bili uvoženi iz Italije z napisom „71: King regiment xxx“ in našti na izdelkih našega podjetja v lanskem programu „safari“.

Ta prva objava je bila pravzaprav povzetek telefonskih razgovorov novinarja s predstavnikom Jugotekstila iz Ljubljane tov. Kvaternikom in direktorjem TOZD COMMERC tov. Marjanom Vodopivcem. Objava teh člankov je bila v časopisih celo na prvih straneh s poudarjenim naslovom: „Šta se krije iza safari košulja...?“, „Čija je 71 kraljeva regimenta?“ Da bi bila situacija še težja, je polemika sovpadala prav z začetkom XI. kongresa ZKJ. Hkrati pa je bil tudi čas največje prodaje letnih izdelkov, ko vsak nepremišljen ukrep lahko povzroči veliko gospodarsko škodo.

Zadeva je postala še bolj kritična, ko je Politika 16. junija objavila, da je enota z imenom 71 kraljevi regiment pripadala italijanskemu okupatorju, ki je do leta 1943 delovala v Črni gori in na Kosovem. Dan pred to objavo pa je prav tako Politika že objavila vest, da se je okrožno javno tožilstvo v Novem mestu odločilo ugotoviti kako so gumbi prišli na trg, ali gre za gospodarski prestop ali kaznivo dejanje itd. Iz pisanja Politike smo bili torej že v naprej obsojeni.

Na osnovi te vesti je tudi italijanski časopis LA NAZIONE 17. junija objavil članek z naslovom „Sumljivi tudi kraljevi gumbi“. V članku je navedeno, da je tožilec iz Novega mesta začel preiskavo, ki bi se lahko končala s težko obtožbo sovražne propagande. Ker je bila v zraku domneva, da gre za organizirano sovražno propagando, je bilo nujno izvedeti, od kje ime gumbov, kdo je proizvajalec in kako je potekala nabava. Skupaj z delovno skupnostjo skupnih služb smo zahtevali od dobavitelja Corona-E. Tozzi iz Firenz informacijo o izvoru gumbov. Takrat smo šele izvedeli, da je proizvajalec Bottoni-

ficio del Lezio iz Rima, ki lahko s finančno in tehnološko dokumentacijo dokaže izvor gumbov.

17. junija 1978 so odšli po te dokumente v Rim generalni direktor OZD LABOD, direktor TOZD COMMERC in šef nabave. Na osnovi podatkov, ki so jih dobili od proizvajalca, je bilo 20. junija dano poročilo skupnemu delavskemu svetu.

Da bi se izognili morebitnim političnim posledicam zaradi v časopisih sproženih domnev o organizirani sovražni propagandi in poistovetenju napisa na gumbih z nazivom okupatorskih enot, je skupni delavski svet sprejel uradno izjavo in jo 21. junija posredoval novinarjem, družbenopolitičnim organizacijam v Novem mestu in vsem zainteresiranim organom. Že čez dva dni, 23. junija, je bil o tem informiran tudi Zvezni sekretariat za notranje zadeve, ki pa do danes še ni odgovoril na našo vlogo. Slovensko javnost je o uradni izjavi skupnega delavskega sveta obširno obvestil novinar Slavko Dokl v Delu dne 27. junija in v tedniku Teleks.

V izjavi skupnega delavskega sveta je pomembna trditev, da napis na gumbih nima nobene zveze s propadlo italijansko vojsko in da ni osnov za domnevo o kakršnikoli sovražni propagandi. Skupni delavski svet je tudi odločil, da se v bodoče gumbi ali katerikoli modni dodatki s tujimi in politično problematičnimi ter za samoupravne socialistične odnose spornimi imeni ne smejo uporabljati. Hkrati s tem je bila podana politična ocena in kritika odgovornim osebam v nabavni službi ter v prodaji, ker so bili pri uvozu in pri uporabi gumbov neprevidni.

Že pred tem pa je bial za celotno zadevo pomembna tudi izjava in stališče glavnega direktorja novinarjem Politike (objava v časopisu Politika 17. junija 1978), da smo sporne gumbe takoj prenehali uporabljati, ker nočemo, da bi jugoslovanski potrošniki nosili izdelke, ki spominjajo s svojim imenom na okupatorsko vojsko. Od uvoznika Jugotekstila pa smo zahtevali, da ostale gumbe vrne dobavitelju.

Dne 27. junija 1978 je Politika objavila ugotovitve njihovega dopisnika iz Rima, da je ime gumba le plod fantazije in da je številka 71 na teh gumbih letnica začetka proizvodnje. V istem članku pa je tudi objavljeno „predelano“ stališče skupnega delavskega sveta, da se LABOD z izjavo z dne 20. juni-

ja ni odrekel pravice do povračila škode in drugih ukrepov glede ugleda podjetja.

Šele 6. julija 1978 smo iz časopisa Pobjeda zvedeli, da je tržni inšpektor v Bjelom Polju prepovedal prodajo izdelkov s spornimi gumbi. Isti članek pod naslovom „Drugi obračun...“ je bil 5. julija 1978 objavljen v Bjelopolskim novinama. Naslednji dan, tj. 6. julija 1978, pa je novinar Expres politike iz Ljubljane telefonsko govoril s tov. Bratožem in nato v članku 7. julija samovoljno spremenil naše stališče, da ni razlogov za vračanje izdelkov, v izjavo tov. Bratoža, da od kupcev ne bomo sprejemali izdelkov nazaj in da to velja tudi za zaplenjene izdelke v Bjelom Polju. Tov. Bratož to trditev kategorično zanika. Povedati je tudi treba, da do danes nismo prejeli od nobene organa obvestila o prepovedi prodaje ali zaplombe izdelkov.

Novinar RTV Titograd v članku časopisa Pobjeda z dne 4. julija 1978 spodbija nastop tržnega inšpektorja iz Bjelega Polja, češ, da je prekoračil pooblastila. Zavzema pa se za domača imena. Polemični članki so bili objavljeni tudi 14. julija v Komunistu in v Ekonomski politiki ter v Ninu in 30. julija v Nedeljskem dnevniku. V večini vsi ti članki oporekajo časopisu Politika ter trznemu inšpektorju v Bjelom Polju in poudarjajo nesmiselnost gonje proti Labodu zaradi spodrsjlaja pri teh gumbih.

Prepričani smo že bili, da je slovenska in jugoslovanska javnost dovolj obveščena o zadevi z gumbi, ki nosijo napise „71: King Regiment xxx“ in smo pravilno ukrepali, da se v bodoče ne bo več zgodilo kaj takega, ko je Politika expres dne 21. julija 1978 ponovno objavila članek pod naslovom „Kraljevska dugmad i socijalistički Labod“ (neko brani 71. regimentu). Ta članek je zahteval od okrožnega javnega tožilstva v Novem mestu pojasnilo, kaj so ukrenili zoper pravno osebo Labod in odgovorne osebe. Članek, ki smo ga prejeli z zamudo, nas je spodbudil, da poleg obrazložitve, ki smo jo že posredovali skupnemu delavskemu svetu koncem junija, s tem v celoti še enkrat seznanimo še delavski svet in DPO TOZD Commere, ki je neposredno odgovoren za nakup in uporabo omenjenih gumbov.

Izjavi, ki jo je potrdil skupni delavski svet na seji 20. junija 1978, smo do danes dodali še sledeče ukrepe in ugotovitve: 1. Ugotovili smo, da je bil nakup teh gumbov izveden po

redni poti in da isti dobavitelj iz Italije prodaja tudi drugim konfencionarjem v Jugoslaviji (ne s tem napisom).

2. Neprevidnost odgovornih oseb v nabavi in prodaji je bila v tem, da so napis na gumbih ocenili kot modno umevnost, niso pa pomislili, da bi to moglo povzročiti tako polemiko.

3. Dokaz, da so bili gumbi kupljeni zaradi nezadostno kvalitetne ponudbe doma in zaradi časovne stiske, je tudi v tem, da smo gumbe uporabili v različnih velikostih in barvah na različnih proizvodih (ženskih in moških) tam, kjer domači ali uvoženi z oznako Labod niso odgovarjali. Poseben profitarški očitke lahko spodbijamo tudi s tem, da ime gumba niso nikjer reklamirali, niti ni bil noben artikel imenovan po njem. Napis na gumbih je bil v luči komercialistov postranska pomena; prvenstveno je šlo za obstojnost barve in možnost pranja ter likanja do 200 °C in seveda za ustreznost barv in velikosti.

4. Naš odnos do kupcev smo zasnovali s pojasnilom na osnovi ugotovitev skupnega delavskega sveta, da napis na gumbih nima neposredne zveze z nazivom okupatorskih enot in da ni osnove za vračilo izdelkov.

Toda vse izdelke, ki so jih kupci vrnili, smo brez ugovaranja vzeli nazaj. Do danes je zaradi polemike v časopisih vrnjenih 396 komadov izdelkov, kar je daleč od vkalkulirane povprečja za take izdelke. Pričakujemo še vrnitev 100 komadov iz Bijelog Polja in Plevlja.

Sredi julija je naš predstavnik tov. Kajtaz obiskal kupce in zainteresirane organe v Črni gori in jim pojasnil vso zadevo. Poleg kupcev je obiskal tudi tržne inšpekcije in organe SUP, ki so se v tem primeru obnašali zelo odgovorno in so realno ocenili naš primer. Razen v Bjelom Polju in Plevljah niso nikjer druge prepovedali nadaljnje prodaje izdelkov.

5. Iz arhiva Vojnoistorijskega instituta v Beogradu smo dobili kopijo naziva okupatorskih enot 38. divizije. V dokumentu dobesedno piše: „71 REGIMENTA FANTERIA CON OP MORTARI DA 81 E RELATIVA BRT. D'ACCOMP. DA 65/17“.

Z istim nazivom je bil tudi 72. REGIMENT.

6. Ne glede na zgoraj navedena dejstva in okolnosti moramo kritično oceniti našo neprevidnost pri nakupu in uporabi gumbov in v bodoče onemogočiti take primere. Obsoditi pa

Občini Novo mesto je bila zaupana naloga, da organizira tabor „Sutjeska“ – to je tabor bratstva in enotnosti. Letos je ta tabor dobil mednarodne razsežnosti, saj so se ga udeležili otroci iz 11 držav. Ogledali so si tudi Labod v Novem mestu, posnetek pa je iz jedilnice, kjer so se udeleženci po kratkem kulturnem sporedu v družbi tovarišice Potrčeve, malo okrepčali in poveselili.

moramo tudi natolcevanje, tendencioznost in podtikanje, ki jih je moč zaslediti v člankih Politike in Politike expres. Tako kot je naša dolžnost, da ne povzročamo dejanj, ki bi vznemirjala javnost, je to tudi naloga javnega obveščanja. Prav zaradi bojazni, da izmaličijo naše izjave in stališča, smo se izogibali konfrontaciji z njimi.

7. Čeprav je to poročilo kronološko povezano, člankov v časopisih nismo sprejemali v takem zaporedju in ker nismo dobili odgovora na obvestilo ali odločbo, smo ponekod zaradi tega reagirali z zamudo.

8. V preverjanju celotnega poteka tega primera nismo ugotovili, da bo posamezna odgovorna oseba to storila zlonamereno ali zaradi hude malomarnosti. Torej nismo imeli osnove, da bi zoper njih sprožili disciplinski ali odškodninski postopek, čeprav se očitkom, da takim in podobnim tujkam ni mesto v naši ponudbi, ne da oporekati.

Glede na to, da je v javnosti napadena in prizadeta DO LABOD kot celota in da je po samoupravnem sporazumu OZD pooblaščen za zastopanje firme, predlagamo, da zadevo glede informiranja javnosti in razčiščevanja celotnega problema zaupamo strokovnim službam DO LABOD.

Predlagamo, da poročilo s stališči in pripombami delavskega sveta damo v oceno tudi ZK in samoupravni delavski kontroli TOZD COMMERC.

Ocena organov upravljanja in DPO organizaciji v TOZD COMMERC in SKS je sledeča:

1. Modni efekti s podobnimi tujimi napisi kot „King regi-

ment“ niso primerni za sodobno ponudbo v naši družbeni ureditvi. Vsi soglašajo s stališčem skupnega delavskega sveta z dne 20. junija 1978, da v bodoče take modne okraske nadomestimo z domačimi imeni.

2. Strinjajo se z oceno v Komunistu 18. avgusta 1978, da je treba v bodoče že vnaprej onemogočiti take nepotrebne spodrslljaje nabavne službe, da pa so novinarji objavili vest o tem bombastično in senzacionalno in da so tudi sredstva javnega obveščanja dolžna skrbeti, da ne prihaja po nepotrebem do vznemirjanja državljanov. Tudi viharna čustvenost, s katero je reagiral tržni inšpektor iz Bijelog Polja, ni bila na mestu.

3. V poročilu direktorja TOZD je tudi navedeno, da v Labodu ni bilo nikoli dileme o naših odnosih do družbene stvarnosti in zgodovinske vloge narodno-osvobodilne vojske. To je bilo tudi potrjeno s tem, da smo jih takoj, ko smo zvedeli, da gumbi lahko povzročijo vznemirjenje prebivalcev, prenehali uporabljati.

4. Družbenopolitična odgovornost ne zadene samo ene osebe, čeravno imamo točno opredeljeno odgovornost posameznika, marveč vse, ki so sodelovali pri uvozu, nabavi, uporabi in prodaji.

Ta primer nam mora biti opomin, da se v bodoče kaj takega ne bo več zgodilo.

5. Okrožni javni tožilec iz Novega mesta nas je tudi obvestil, da je zavrnil zahtevo tržne inšpekcije iz Bijelog Polja za uvedbo kazenskega postopka proti odgovornim posameznikom v podjetju. Za tak postopek ni stvarne podlage.

jugoslovani v keniji

Precej naših podjetij je prisotnih v državah v razvoju. Ena od teh držav je tudi Kenija, kjer je „Labod“ sofinanciral tovarno „Yuken“. V Keniji je jugoslovanska kolonija že precej močna in vse več je naših ljudi, ki preživijo v tej lepi afriški deželi nekaj mesecev ali celo nekaj let.

Kenija leži prav na ekvatorju ob Indijskem oceanu. Glavno mesto je Nairobi, kjer živi tudi precej Jugoslovanov. Le nekaj deset kilometrov poti Mt. Keniji, ki je najvišja gora v tej deželi, pa leži prijazno mesto Thika, kjer je zrasel Yuken.

Ta predel je zelo bogat. Klima je ugodna, zelenje in cvetje bujno. V vseh barvah cvetijo vrtovi, parki in ni čudno, da domačinke, ki svoje življenje preživijo v tako raznobarnem ambientu nosijo prav tako pisana oblačila. V okolici Nairobija so ogromne plantaže kave okoli najvišje gore, kjer je več dežja, pa uspeva čaj. Plantaže kave nudijo prelepo sliko: pod povsem modrim nebom se med zelenjem svetijo beli cvetovi kave in čokoladna barva plantažnih delavcev to podoba tako lepo dopolnjujejo. Trgatev kave je vesela; sliši se značilna pesem domačinov. Saj sedaj vedo, da jim je dobra letina prinesla nekaj zaslužka. Ta je za lastnike zemlje velikanski, za delavce pa majhen, toda veseli so ga, saj mnogi nimajo možnosti zaslužiti niti najmanjše vsote.

Nairobi je novo sodobno mesto s širokimi avenijami, mnogimi hoteli, bankami itd. V tej množici hiš, parkov, cest teče velemestno življenje. Najnovejši avtomobili so v gostih pro-

metnih rekah pomikajo sem ter tja, med njimi pa premnogi pohabljeni, berači... Socialna nasprotja so ogromna in ni čudno, da se nairobiški časopisi često berejo kot kriminalka. Velika nasprotja so vzrok za vedno več kriminala, policija pa je povsem neučinkovita. Na vseh področjih družbenega življenja je prisotna plemenska zveza, sorodstvo in denar, denar...

V pisani množici vseh ras, ki jih srečujemo na cestah tega mesta, je veliko Indijcev. V njihovih rokah je pretežni del trgovine in s tem tudi denarja.

Sole v Keniji so državne in privatne. V slednjih je šolnina zelo visoka, čeprav se učni programi ne razlikujejo bistveno od tistih v solidnih državnih šolah. Vendar je v privatnih šolah pouk individualen, učencem posvečajo več časa in deležni so raznolike rekreacije.

V mestu je precej najsodobnejših kinodvoran, gledališč, knjižnic itd. Zagrebško podjetje „Ingrad“ gradi univerzitetni center s Kenyattovo bolnico, najmodernejšo knjižnico itd.

Pri hitri rasti in razvoju tega mesta je sodelovalo precej jugoslovanskih podjetij. Labod je sofinanciral Yuken, Krka pa farmacevtsko tovarno Dawa. Emona ima v Nairobiju svoje predstavništvo, Sarajevoput gradi ceste širom po Keniji. Agrovojvodina skrbi za poljedelske stroje itd.

Zato tudi ni redko, da znajo domačini pozdraviti ali celo pokramljati po naše. Vse več pa je tudi Kenijcev, ki so spoznali našo domovino, se navduševali nad njenimi lepotami in nad gostoljubnostjo naših ljudi. In prav ti topli človeški stiki in kljub daljavi in različnemu načinu življenja zblizujejo.

modernizacija v trebnjem

Možnosti modernizacije proizvodnega procesa v programu moških oblačil v TOZD Temenica Trebnje

S postavitvijo obrata v Trebnjem v letu 1965 in dogradnje v letu 1968 je delovna organizacija TIP-TOP predvidela, da bodo tukaj izdelovali moška oblačila. Organizacija dela in tehnologija sta bila temu prilagojena, delna oprema in naprave so bile nove.

V modernizaciji proizvodnje in delovne pogoje pa so ustanovitvi vse premalo vlagali.

Ob pripojitvi delovne organizacije TIP-TOP leta 1975 k delovni organizaciji LABOD se je omenjeni obrat organiziral kot samostojni TOZD moških oblačil.

V mesecu januarju 1976 smo najprej zamenjali likalne naprave in v mesecu septembru še samostojno krojilnico. Z vse večjim poudarkom na sodobnejši organizaciji dela, razvoju tehnike in ekonomske politike je TOZD zadolžil razvojni oddelek, da pripravi projekt o modernizaciji proizvodnjega procesa z upoštevanjem vseh kriterijev, ki so potrebni v sodobni konfekcijski proizvodnji.

Z razvojem tehnologije se je spremenila tudi notranja organizacija dela, ki določa drugačne prostorske in tehnološke normative v proizvodnem procesu, zato se mora računati na razširitev prostorskih kapacitet za krojilnico in skladišče ter na prerazporeditev določenih skupnih prostorov. Osnovna naloga omenjenega projekta je, da se razčisti celotna tehnologija, organizacija transporta, tehnične opremljenosti, prezračevalnih naprav, prostorskih kapacitet in skrajša čas in izboljša kvaliteta izdelave oblačil.

Na podlagi razčiščevanja tehnologije smo se odločili, da trak moškega sukniča razdelimo na predmontažo in montažo, vsaka od teh glavnih skupin pa še na manjše skupine, ki so organizirane po specifičnosti del v proizvodnji. Delo v predmontaži se delno spremeni po sedanjem tehnološkem procesu, prav tako tudi v montaži. Organizacija transporta v predmontaži ostane nespremenjena, v montaži, likalnici in skladišču gotovih izdelkov pa predvideva-

mo večji sistem transporta. Tak sistem nam omogoča lažji transport, boljše kvaliteto, krajši čas izdelave in večji pregled nad proizvodnjo.

Delo v krojilnici poteka po že ustaljeni metodi, vendar za organizacijo transporta predvidevamo transportne vozičke. Za dela v skladišču predvidevamo prevzem, izdajo in obračun materiala po nalogih, kakor tudi izdajo gotovih izdelkov v centralno skladišče.

Na podlagi točno določenih postavitev proizvodnih trakov je možno predvideti lokacije preuzračevalnih naprav in dovod tehnološke pare, ki je potrebna v proizvodnem procesu. Vsled tega smo prisiljeni obravnavati omenjeni projekt kompleksno, po vseh kriterijih tehnološke in tehnične opremljenosti proizvodnje. Omeniti moramo, da se omenjeni projekt nanaša na dolgoročno planiranje, ker drugače ni moč doseči smotrnega in planskega nalaganja investicij v modernizacijo proizvodnje.

Ciril Jenko

razprava o družbenem položaju delavk v združ. delu

V Sloveniji smo ta čas pred snovanjem dolgoročnih načrtov. Za nami so kongresi ZK, pred nami so sindikalni in mladinski kongresi. Letos praznujemo tudi 35. obletnico I. kongresa slovenske protifašistične ženske zveze, ki je bil v oktobru leta 1943 v Dobrniču. V tem pomembnem letu moramo nadaljevati vsa prizadevanja, ki so bila začeta v mednarodnem letu žensk.

Glede na vse te dogodke je predsedstvo RK SZDL sprejelo sklep o pripravi problemske konference na temo „delavka v združenem delu.“ Konferenca bo predvidoma v decembru, v pripravah nanjo pa bodo širom po Sloveniji temeljite razprave. Le-te se bodo seveda dotikale problemov, ki se posebej zadevajo delavko, zato bodo pripomogle k oblikovanju sklepov s tega področja, ki jih bo sprejel 9. kongres ZSS, hkrati pa bodo

tudi osnova za vsebinsko pripravo problemske konference.

V naši delovni organizaciji v Novem mestu bo potekala razprava o družbenem položaju delavk v združenem delu. V razpravi bodo poleg neposrednih proizvajalk iz TOZD LOČNA, COMMERCE in DSSS sodelovali tudi predstavniki občinskega odbora sindikata delavcev tekstilne industrije, občinski svet zveze sindikatov Novo mesto, predstavniki sveta za družbeno aktivnost žensk pri občinski konferenci SZDL Novo mesto, delegati za 9. kongres ZSS in 8. kongres ZSJ, predstavniki SIS ter vsi zainteresirani.

Komisija bo sklepe razprave posredovala občinskemu svetu Zveze sindikatov Novo mesto.

Razprava se bo začela z analizo stanja v naši delovni organizaciji in v občini s poudarkom na naslednjih področjih: delavka – samoupravljalica in vključevanje v samoupravne organe ter vodilne funkcije na vseh nivojih; uveljavljanje na delovnem mestu in možnosti napredovanja, nagrajevanja, izobraževanja ob delu, za delo in družbenopolitično izobraževanje, stanovanjska problematika, zdravstveno varstvo, otroško varstvo, oddih, rekreacija, varstvo pri delu ter problematika prestrukturiranja tekstilne industrije, s tem pa tudi izobraževanje za druge vrste poklicev, možnosti zaposlovanja v drugih panogah itd.

V razpravi bodo delavke tudi opredelile svoj položaj v združenem delu na osnovi predloga sklepov 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

kako postanemo člani zveze komunistov

V predkongresni aktivnosti so zelo na široko razpravljali tudi o vlogi in nalogah osnovne organizacije Zveze komunistov v pripravah za sprejem novih članov Zveze komunistov, pa tudi o njihovem idejnopolitičnem usposabljanju in vključevanju v delegatski sistem. Na enajstem kongresu ZKJ so glede tega zavzeli jasna stališča, ki so

V avgustu je bilo v novomeških prostorih Laboda polno barv, lestev. Pleskarji so hiteli in notranjost se je kar vidno lepšala

SVEŽE POPLESKANI PROSTORI

Prostori TOZD Ločna, Commerce in DSSS v Novem mestu so dobili novo „obleko“. Prepleskane so stene, radiatorji, vrata in okna. Predvsem okna so bila nujno potrebna zaščite na zunanji pa tudi na notranji strani.

Ker se Novo mesto pripravlja na konferenco jugoslovanskih mest, je po pleskarjih veliko povpraševanje, saj se vse pripravlja, polepšuje. Izvajalec del

je imel obveznosti tudi drugje, kjer so ga vezali roki. Zato se je v Labodu pleskanje malo zavleklo, vendar je proizvodnja lahko pravočasno začela z nemotenim delom v prenovljenih prostorih.

Mnogo pohvalnih besed je slišati na račun pleskanja, v največje veselje pa sta vsem polepšana kuhinja in jedilnica.

Sedaj pa je na nas vseh, da bomo imeli pravičen odnos do nove pridobitve in s tem čim dlje obdržali lep in svež videz prostorov.

O BOGASTVU

— Ni in ne more biti pravičnega bogastva.

Čehov

— Kolikor več imate, toliko manj ste.

Marx

— Bogataš načrtuje za jutri, siromak za danes.

Kitajski pregovor

— Bogataše ustvarja mnogo marljivosti in malo vesti.

Nemški pregovor

zajeta v referatu tovariša Tita, resolucijah in statutu ZKJ.

Dosedanje izkušnje v delu osno vnih organizacij Zveze komunistov govori o tem, da sprejemanje v Zvezo komunistov samo na podlagi prošnje ali osebne zahteve posameznikov ne zagotavlja dejnopolitične kvalitete članstva. Zato so med razpravami o spremembah statuta ZKJ upravičeno opozarjali na to — pozneje pa so statut tudi ustrezno dopolnili in spremenili — da bi sklep o sprejemu v ZK morala sprejeti osnovna organizacija na predlog svojih članov pa tudi na predlog članov Zveze komunistov iz drugih partijskih organizacij, aktivov komunistov, politične in družbene organizacije, samoupravnih organov temeljnega organizacijskega združenega dela, delovne in krajevne skupnosti. Seveda je

ostala tudi možnost sprejema v Zvezo komunistov na podlagi obravnavanja osebne zahteve posameznikov. S tem je odpravljena nejasnost, ki se je pojavljala v posameznih okoljih — da se sprejema v Zvezo komunistov izključno na podlagi pismene prošnje posameznika. To je pomembno omeniti tudi za zagotavljanje, ker tudi po dosedanjem statutu prošnja za sprejem ni bila pogoj, kot so ponekod mislili. S spremembami in dopolnitvami statuta ZKJ je to natančneje določeno, poudarjena pa je tudi potreba in obveznost organiziranega sprejema ter odpravljenе vse nejasnosti v zvezi s tem.

Z novim odstavkom v 13. členu statuta ZKJ je dana možnost, da osnovna organizacija ZK izjemoma lahko sprejme nove člane tudi iz drugih okolij, vendar mora pred tem dobiti

politično mnenje o njihovi družbenopolitični dejavnosti V dosedanji praksi se je dogajalo, da so ljudi tako sprejemali, da pa osnovna organizacija ni dovolj poznala posameznike, ki jih je sprejemala v ZK, tako da so v ZK stopali ljudje tudi iz kariernih in podobnih pobud. Tovariš Tito je na enajstem kongresu ZKJ opozoril na to, da Zveza komunistov tudi v prihodnje ne sme sektašiti in zapirati vrata nikomur, ki se vključuje v boj za socialistično samoupravljanje, jasno pa je, da je pri tem treba spoštovati postavljene kriterije ter člane sprejemati sistematično in organizirano. Novim članom je potrebno dati tudi večjo pomoč pri idejnopolitičnem usposabljanju, da bi lahko uspešno opravljali vsakdanje naloge.

Uresničevanje stališč in sklepov enajstega kongresa ZKJ v

v novem mestu veliko novega

V oktobru bo s pomočjo dnevnega časopisja, radia in TV oddaj Novo mesto spoznalo precej prebivalcev jugoslovanskih mest. V dolenjski metropoli bo namreč stalna konferenca mest Jugoslavije. Ob tej priložnosti so gostitelji sklenili, da bodo staremu mestnemu jedru, nespremenjenemu skoraj nekaj desetletij, vrnili vsaj delček njegove nekdanje slikovitosti. Pa ne zgolj zaradi konference, pač pa tudi zavoljo stanovalcev in mesta samega.

Ob tej priložnosti je prav, da se spet ozremo v zgodovino in začnemo pri začetku, v letu 1365. Takrat je Rudolf IV. podelil naselju ob Krki mestne pravice in kmalu je Rudolfovo zraslo v drugo najimenitnejše mesto na Kranjskem. Razvil se je glavni trg, takratni Veliki trg v tistem času najprostronjši in najlepši na Kranjskem.

Pod arkadami je vrvelo trgovcev in vojske. Pred ustanovitvijo Karlovca je bilo Rudolfovo središče vojne krajine. Mesto ob Krki pa se je širilo v bogatem gotksem stilu, dokler ni hud udarec razvoju Novega mesta povzročila ustanovitev Karlov-

ca. Sledil je katastrofalni požar, konec 17. stoletja pa je prišla še kuga. Mesto je skoraj izumrlo, vendar se prebivalci le niso dali.

Leta 1720 so na Velikem trgu začeli graditi nov rotovž-mestno hišo. Takrat se je barok že počasi umikal romantiki, kar se vidi tudi po sedanjem rotovžu, ki je že tretji po vrsti. Poleg tega so Novomeščani leta 1898 zgradili nov most čez Krko, te dni pa so ga končno spet pomladili.

Po drugi svetovni vojni se je za Glavni trg zelo trudil arhitekt Marjan Mušič, za sedanjo pomladitev pa smo Novomeščani tudi poklicali na pomoč več strokovnjakov. Tako so tudi nove fasade nastale pod strokovnim vodstvom. Delo pri urejanju trga in nekaterih stranskih ulic je razpeto med kakovostjo današnjega oblikovanja s svobodo izraza te dobe, v celoti pa je vezano na izročilo preteklosti s poudarkom na zgodovinskih vrednostih.

Pri določanju barv, ki so predmet premmnogih pogovorov, so si strokovnjaki pomagali s sondiranjem fasad. To delo jim je razkrilo marsikaj zanimivega in priča, da mesto le ni bilo vedno tako sivo, kot smo ga do sedaj poznali mi.

Vendar fasade še niso vse. Novo mesto je končno dobilo tudi nekaj semaforov, rekonstruiranih bo nekaj cest. Na vseh področjih je poskrbljeno za vse lepši videz, velik delež pri tem pa ima tudi hortikultura u reditev (popravilo klopi, pleskanje ograj...)

Skratka, Novo mesto bo skoraj kot novo.

v Zvezo komunistov. Tudi v nekaterih pritožbah, ki jih je enajsti kongres ZKJ odstopil v reševanje komisiji za statutarna vprašanja ZKJ, so zahteve, naj se preveri njihov problem in se jih spet sprejme v Zvezo komunistov. Obstoje pa tudi kakšne pritožbe, v katerih je, na primer, prej izključen član (pred 10 in celo 20 leti) poudarja, da so ga takrat upravičeno izključili iz ZK, da pa je medtem spoznal svoje slabosti in napake, da je zdaj njegovo mesto v Zvezi komunistov, in vprašuje, kako naj to doseže. Tu gre za tako imenovano ponovno sprejemanje v Zvezo komunistov, kar mora oceniti in o čemer mora sklepati osnovna organizacija Zveze komunistov, ne pa statutarni organi, in sicer ob doslednem spoštovanju postavljenih kriterijev za sprejem v Zvezo komunistov.

Na statutarne komisije se obračajo nekateri prej izključeni člani Zveze komunistov s prošnjo, da bi jih vnovič sprejeli

oddih je potreba

V zadnjih letih se je povečalo zanimanje delavcev za letovanje v počitniških domovih.

Delavcev, ki organizirano letujejo zunaj kraja svojega stalnega bivališča, je iz leta v leto več in lani je tako preživelo svoj oddih že več kot 50 odstotkov vseh delavcev v Sloveniji, letos pa je bila ta številka še večja. Oddih postaja resnična življenjska potreba in prav zaradi tega je to področje dobilo mesto tudi v osnutkih dokumentov za 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki bo konec oktobra v Mariboru.

Po letu 1974 se je zelo povečalo zanimanje delavcev za letovanje v počitniških domovih, to pa je spodbudilo tudi večja vlaganja v modernizacijo in razširitev počitniških domov.

V Labodovih hišicah na Malem Lošinj in v domu v Savudriji je letos letovalo večje število naših delavcev. Sicer je bilo povpraševanje večje, a smo morali zaradi premajhnih kapacitet mnoge zavrniti. V tolažbo naj velja, da bomo število hišic povečali, da bi omogočili letovanje čim večjemu številu naših delavcev in delavcev.

Tisti, ki so preživeli letošnji dopust na Malem Lošinj ali v Savudriji so se vrnilo zadovoljni.

Iz TOZD TEMENICA je bila v Savudriji tov. Rozalija Mišmaš in pravi, da je bila zelo zadovoljna. Všeč ji je bila plaža, dom, okolje, vse. Samo kuhinja je malo majhna, zato je pogrešala v bližini restavracijo.

Tovarišica Anica Kovačič pa je 10 lepih dni preživela na Malem Lošinj, kjer se je lepo počutila in lahko vse samo pohvali.

Iz TOZD LOČNA sta bili na Malem Lošinj tudi tov. Tončka Kocjan in tov. Dunja Obrč z družinama. Nad hišicami sta obe navdušeni, le za čiščenje plaže bi moralo biti bolj poskrbljeno. Pogrešali sta tudi kakšno majhno trgovino v naselju, kjer bi se lahko založili vsaj s kruhom in mlekom. Sicer pa je bil letošnji dopust za obe družini res lep in želeli bi si še priti v Nerezine.

Tov. Tončka Kocjan je preživela s svojo družino dopust v Savudriji. Dnevi so ji kar prehitro minevali. Bilo je več dru-

žin, ki so se zelo lepo ujele. Kuhinjo so si gospodinje porazdelile, pa je šlo. Hrano so nabavljali v novi samopostrežni trgovini v Savudriji, nekateri pa tudi v bližnjem Umagu.

Kar se tiče plaže, je ta „še kar“, dom s svojo okolico pa nudi mir in počitek, okolica pa je zelo primerna za brezskrbno otroško igro.

Iz Ptuja pa smo dobili naslednji prispevek ene od letovalk.

SE SE BOMO VRNILI

Občutki so mešani, prijetni se zlivajo s tesnobnimi, ko odneseš zadnji kovček v avto in se odpraviš na zaslužni dopust. Samo še zadnji formalni pregled jeklenega konjička, in že smo bili na poti za Mali Lošinj. Potovanje je kar hitro minevalo in že se je pred nami razprostiral toliko pričakovani pregled na morje. Malo utrujeni smo se tolažili z mislijo: še ovinek ali dva, pa smo na trajektu. In smo se ušeli. Na hribu smo ostali v koloni čakajočih avtomobilov. Na plinskem gorilniku smo skuhalo prijetno dišečo kavico in se malo razgibali. Čakajoč so se ljudje zbirali in stekla je beseda o trajektu kot v čakalnici pri zobozdravniku. Vmes še mala anketa: od kod prihajaš, kako si potoval in kam nameravaš, če si zadovoljen, kaj bi še bilo treba napraviti za boljše počutje turistov. Tako so tudi tri ure hitro minile in že smo bili na otoku.

V recepciji počitniške skupnosti Krško teče vse po programu. Prijetno presenečenje nas je čakalo v udobni hišici. Po kratkem počitku smo se zadovoljni odpravili pogledat okolico in iskat plažo. Takoj smo lahko ugotovili, da bo potrebno še veliko truda, da bo okolje urejeno. Nekateri stanovalci so se sicer trudili in urejali okolje po svojem okusu. Moram priznati, da so nekateri prav prikupno uredili okolico svoje hišice, drugi pa najnujnejšega niso opravili. Vendar to ni toliko pomembno. Moti predvsem, da ni človeka v naselju, ki bi vodil načrtno urejanje okolja in cest v naselju. Nedisциплиnirani soferji dvigujejo oblake prahu, kar ni najbolj prijetno, posebej še za tiste, ki imajo hišico tik ob cesti.

Plaža je lepo urejena, v bližini je borov gozdiček, ki je še kako dobrodošel prvih nekaj dni in za najmlajše dopustnike. Večji otroci pogrešajo igrišče za igre z žogo in gugalnice.

Vsi se zavedamo, da so naši otroci skozi celo leto precej utesnjeni tako doma kot v šoli. Malo prostora in razumevanja se najde za otroške želje in potrebe, zato bi bilo toliko bolj

zaželeno igrišče v našem počitniškem naselju, kjer bi se otroci ob večernih urah po mili volji sprostiti in umaknili dimu, ki sili v oči iz ražnjev.

Deset dni je kar hitro minilo in ugotavljali smo, da bi bilo bolj primerno 14-dnevno letovanje. Ko smo se poslavljali, smo sklenili, da se bomo še vrnili, če bo le možnost. Trajekt nas je pripeljal na kopno, še enkrat smo s pogledom objeli Cres in zaklicali: „Na svidenje Nerezine.“

z obiska delovne akcije

Mladinske delovne akcije so pravzaprav nadaljevanje tradicije delovnih akcij, ki so se rodile že med revolucijo. Akcije so tako danes kot takrat odsev želja in pripravljenosti mladega rodu, da s prostovoljnimi delom pomaga graditi našo samoupravno socialistično družbo.

Današnje delovne akcije so šola samoupravljanja. Poleg delovnih navad utrjujejo bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, tovarišstvo in solidarnost ter samoupravno zavest.

Nad brigado „KATJA RUPE-NA“, ki je delovala v okviru akcije „POSOČJE 78“, je pokroviteljstvo prevzela naša delovna organizacija oziroma TOZD Ločna, commerce in DSSS.

Po obisku te brigade nam je tovariš Tekstor napisal nekaj besed.

14. 8. 1978 smo predstavniki pokroviteljev skupaj s predstavniki občinskih forumov iz Novega mesta obiskali brigado „KATJA RUPENA“ in se z brigadirji zadržali v daljšem priščnem pogovoru. Brigado sestavlja 40 brigadirjev iz Novega mesta in kot zanimivost velja omeniti, da ti mladi tudi sicer živijo in delujejo skupaj, saj je to celoten razred novomeške gimnazije.

Po ogledu tabora v Kobaridu nam je komandant brigade „KATJA RUPENA“ povedal, da sestavlja tabor 270 brigadirjev, razporejenih v šestih brigadah iz Barajeva pri Valjevu, iz Našic na Hrvaškem, iz Ljutomer, sindikalna brigada, posebna brigada gradbincev iz cele Jugoslavije in novomeška brigada. Nadalje je povedal, da so delovišča zelo raztresena in oddaljena, kar povzroča veliko te-

žav, predvsem pa onemogoča dobro koordinacijo. Kljub temu pa so bila planirana dela opravljena več kot 10 dni pred rokom. V tem času brigadirji opravljajo dodatna dela, popravila oz. čiščenje lokalnih cest, izkop rezervoarja za vodo, po pravilo gasilskega doma in podobno.

Malo za šalo, malo zares je komandant povedal, da so najbolj priljubljena brigada v taboru, zaradi tega, ker imajo več kot polovico deklet, po drugi strani pa so v težjem položaju v primerjavi s pretežno „moškimi“ brigadami glede doseganja norm, po starosti pa so najmlajša brigada v vsem taboru. Kljub temu pa so planirana dela, kot smo že omenili, končali 10 dni pred rokom.

Brigadirji so še posebno veseli izredno prisrčnega sprejema, ki so ga doživeli med krajani, saj ljudje znajo ceniti njihovo pomoč. Zanimalo nas je tudi kulturno in družabno življenje v taboru. Iz razgovora smo zvedeli, da imajo živahno družabno življenje in da uspešno navezujejo pristna prijateljstva z vsemi udeleženci akcije, še predvsem pa z brigadirji iz drugih republik, kar je med drugim tudi eno od poslanstev delovnih brigad.

Ne nazadnje nas je kot pokrovitelja te brigade zanimalo, kako poznajo naš LABOD. Z veseljem smo ugotovili, da našo tovarno zelo dobro poznajo in so jo na stenčasih res zelo lepo predstavili ostalim udeležencem akcije, razen tega pa nosijo napis „LABOD“ na svojih rdečih majicah.

Ob zaključku pogovora smo jim razdelili Labodove značke in jim izročili tudi denarni prispevek v znesku 2.000 din ter jim zaželeli čim več delovnih uspehov in veselega brigadirskega počutja.

Po zaključeni akciji so člani brigade „KATJA RUPENA“ obiskali Labod v Novem mestu. Ob tej priliki so nam izročili štiri številke biltena, ena med njimi ima na naslovni strani naš znak in poročilo o delu MDB Katja Rupena. V poročilu navaja komandant, da so osvojili vsa možna priznanja: trak akcije, priznanje za interesne dejavnosti, 5-kratno udarniško priznanje KS Slap pri Idrijci, priznanje občine Tolmin, 15 brigadirjev je dobilo udarniške značke in 12 priznanj. Ob koncu poročila se brigadirji zahvaljujejo naši delovni organizaciji za vsestransko pomoč in podporo pri delu brigade.

Mi pa smo ponosni na njihovo delavnost in voljo, ki je bila čisto trša od skale, in jim čestitamo k uspehu!

s posveta v metliki

V torek, 5. septembra, je bil v tovarni BETI v Metliki posvet o stanju tekstilne industrije na Dolenjskem in perspektivah njenega nadaljnjega razvoja. Na istem sestanku je bila obravnavana tudi problematika tekstilne industrije v Sloveniji.

V gradivu, pripravljenem za posvet, je bil med drugim objavljen tudi predlog ukrepov za izboljšanje ekonomskega položaja tekstilne industrije. Zaradi aktualnosti omenjenega posveta objavljamo predloge ukrepov v celoti:

A. UKREPI V DOSEGU IZVAJANJA OZD TEKSTILNE INDUSTRIJE

— OZD morajo izkoristiti notranje rezerve in z vsemi spremljajočimi ukrepi povečati produktivnost ter učinkoviteje uporabljati vsa razpoložljiva sredstva.

— OZD se morajo organizacijsko in proizvodno tako usposobiti, da bo možno s pospešeno stopnjo izpeljati program modernizacije.

— Pospešijo naj se povezovanja med organizacijami združenega dela, predvsem na osnovi načrtovanja skupnih proizvodnih programov. Pomembna in jasna mora biti usmeritev v delitvi dela in sredstev ter nastop na domačih in tujih trgih.

— Čimprej je treba izdelati materialno bilanco tekstilnih surovin, ki se proizvajajo v Jugoslaviji in jo uskladiti s potrebami tekstilne industrije in realnimi in dosegljivimi proizvodnimi kapacitetami kemične industrije.

— Izvozna usmeritev OZD, ki je ena od osnovnih nalog, mora biti dolgoročna, programirana, modno aktualna, usmerjena v boljše devizno pokrivanje in ne sme biti odvisna od administrativnih pritiskov ali dekonjunktur na domačem trgu.

— Zunanjetrgovinsko poslovanje morajo proizvajalci tekstilne industrije institucionalno povezati, razdeliti delo in biti trajno prisotni na tujem tržišču. Pri tem morajo nastopati organizirano, koordinirano in ofenzivno.

— Oblikovati je potrebno kriterije, opredeliti cilje, izdelati akcijski program in opredeliti odgovornost pri vodenju in kreativnem delu vodilnih in strokovnih kadrov.

— Vzgojo in izobraževanje kadrov je potrebno prilagoditi moderni tehnologiji in sodobnemu poslovanju. Učne programe in financiranje šolstva je potrebno čim bolj prilagoditi potrebam industrije.

Na ta način bo tudi zagotovljena boljša kadrovska struktura zaposlenih v tekstilni industriji.

— Spodbujati je treba inovacijsko, kreativno dejavnost ter znanstveno raziskovalno delo.

Oblikujejo se naj programi strokovnih študij za aplikativne rešitve odprtih vprašanj proizvodnega asortimana in plasmama, da bi omogočili realizacijo pomembnejših razvojnih ciljev, ki se naj predlože v financiranje raziskovalni skupnosti Slovenije, kar je še posebej upravičeno zaradi visoke udeležbe prispevkov OZD tekstilne industrije za raziskovalne sklade in sorazmerno skromne porabe teh sredstev za reševanje življenjskih in perspektivnih interesov tekstilnih delavcev.

B. UKREPI IZVEN DOSEGA IN MOČI OZD TEKSTILNE INDUSTRIJE

Predsedstvo Gospodarske zbornice Slovenije naj podpre in zahteva od pristojnih organov realizacijo sledečih ukrepov, ki bi izboljšali ekonomski položaj tekstilne industrije in omogočili izvajanje njenih razvojnih ciljev:

— Svobodno se morajo oblikovati prodajne cene tekstilnih izdelkov, ker ni bojzani zaradi večje ponudbe od povpraševanja, da bi se cene v povprečju znatneje dvignile. S tem bi spodbujali večjo kreativnost in večjo vzorčno pestrost.

— Znižati se morajo uvozne dajatve pri nabavi osnovnih tekstilnih surovin (bombaž, volna, sintetična vlakna) na raven uvoznih dajatev iz leta 1975.

— Uskladiti se morajo cene doma proizvedenih tekstilnih surovin (umetna in sintetična vlakna) na nivo svetovnih cen ob upoštevanju primerne zaščitne carinske stopnje.

— Posebno olajšavo in povečane izvozne stimulacije se naj zagotovijo za izvoz tekstilnih izdelkov na konvertibilno tržišče, ki vključujejo čimveč faz domače proizvodnje. Predlagamo diferencirano izvozno stimulacijo, ki bo premo sorazmerna stopnji predelave.

— Preusmeri naj se davek na dohodek oziroma ustrežna carinska kvota v korist večjih izvoznih stimulacij za izvoz v države s konvertibilnim načinom plačila.

— Zagotoviti se morajo devizne pravice za izvoz investicijske opreme s konvertibilnega področja za investicijsko opre-

vsaka
podobnost...

... je namerna

mo, ki se ne proizvaja doma ali na Vzhodu, za modernizacijo tekstilne proizvodnje in proizvodnje, ki se izvažajo na konvertibilna tržišča.

— Omogočiti je treba svobodno odločanje delovne organizacije, da uporabi devizne pravice, pridobljene nad planskimi zadolžitvami, za uvoz repromaterialov, surovin ali investicijske opreme.

— Omogočiti se mora dodelitev 5 % retencijske kvote konvertibilnih deviz na izvozno realizacijo za nabave drobnih repromaterialov, proizvodne opreme ali rezervnih delov manjših vrednosti zato, da se poenostavijo administrativni postopki in preprečijo zastoji v proizvodnji.

— Pri pristojnih organih je treba doseči poenostavitve uvoznih carinskih postopkov, ki povzročajo OZD ogromno nepotrebnih težav.

— Pri kreditiranju razvojnih programov za modernizacijo in drugih družbeno verificiranih programov tekstilne industrije je potrebno doseči kreditne pogoje, kot jih je možno pridobiti za druge razvojne programe gospodarstva.

— Pri poslovnih bankah se mora doseči izpeljava postopka konverzije kratkoročnih kreditov v dolgoročne s primerno obrestno mero.

— Zmanjšati se mora obvezna stopnja posojila za nezadostno razvite republike in pokrajine.

— Del obremenitev, ki izvira iz biološke reprodukcije (materinstva), ker so v tekstilni industriji zaposlene pretežno ženske, je potrebno prerazporediti na celotno družbeno skupnost.

— Predlagamo, da se Gospodarska zbornica Slovenije zavzame za poenostavitve nekaterih administrativnih postopkov, ki močno naraščajo in bremenijo OZD z neproduktivnim delom v administraciji.

Predloženi ukrepi so dani tudi na osnovi priporočil Zveznega izvršnega sveta republikam, občinam, poslovnim bankam, gospodarskim zbornicam in organizacijam združenega dela tekstilne industrije, da v okviru svojih samoupravnih in strokovnih teles in organov oblikujejo ukrepe, ki bodo pripomogli k izboljšanju ekonomskega položaja tekstilnih delavcev.

imenitna modna revija na otočcu

Tradicionalna modna revija na Otočcu je za nami. Lahko rečemo, da je uspela, da je bila imenitna, lepa. Po prvih ocenah sodeč, smo lahko zelo optimistični, kajti vabljeni gosti so naši kupci. Če so ti zadovoljni, vemo, da je vse dobro. Modeli za revijo so bili izbrani iz redne nove kolekcije PŠ in VO za pomlad-poletje 1979.

Revija je bila razdeljena na dva dela. V prvem smo prikazali moške srajce, ženske bluze, v drugem pa moško in žensko težko konfekcijo. Revija je vodilo društvo modnih delavcev. Nastopalo je 15 manekenov, ki so v hitrem tempu in ob zvokih moderne glasbe prikazali več kot 200 naših modelov.

Moške srajce extra standard so otvorile revijo, sledile pa so jim ženske bluze v modernem ohlapnem kroju in moške srajce po zadnjih modnih zapovedih. Tkanine so tanke, prosojne, mehke. Prikazali smo nekaj izrazito večernih bluz.

Po programu PŠ smo predstavili moške in ženske dežne plašče v trench stilu, nato prikazali več variant moških in ženskih kratkih bluzonov in športnih anorakov iz poliestra in plastificiranega platna.

V nadaljevanju revije smo videli mehke volnene redko tkane materiale, ki smo jih oblikovali v modne ohlapno krojene srajčne komplete za ženske, kot tudi v moške nepodložene suknjiče in hlače.

V defileju so se zvrstili elegantni ženski kompleti, narejeni iz vzorčastega svilenega jerseyja in svile. Da ne pozabimo modnih moških oblek krem barve iz buret svile.

Revijo je otvoril tov. Zdravko Petan. Spretni tekst in vodstvo revije je bilo zaupano naši znani televizijski napovedovalki Milanki Bavcon. Da se je po končani reviji dobro razpoloženje med gosti nadaljevalo, je poskrbela Tereza Kesovija, naša znana pevka, ki je navdušila s svojim program, nastopila pa je tudi beogra a imitatorica Biljana Ristić.

PETRA BRECELJ

šola je tu

Poletje je mim o, pred nami je drugi letnik delovodske šole, ki jo organizira „LABOD“ v sodelovanju z modno-modelarsko šolo iz Maribora. Šola obiskuje 18 dijakinj; prvo leto smo hodi-le na poklicno šolo, nato pa smo skupaj nadaljevale šolanje na srednji delovodski šoli. Prvi letnik te šole smo vse končale z zelo dobrim uspehom.

Pouk je bil vsako soboto in kljub temu, da so mnoge med nami matere in žene, nam ni bilo nikoli težko priti v šolo. Vseskozi smo se zavedale, da je učenje v prid nam in podjetju, saj danes ne moreš slediti družbenemu napredku brez strokovne izobrazbe. Poleg tega pa nam je šola pomagala zrasti v odločnejše samoupravljalke.

Kmalu bodo spet odprta šolska vrata in želim, da bi pogumno in pridno nadaljevale ter s čim boljšim uspehom dokazale svojemu podjetju hvaležnost.

VELERIJA ARKO

OBISK MEDNARODNIH SEJMOV MODE

Jesen je skoraj tu in spet se bodo doma in po svetu začeli sejmi mode. Da bi si čim več poslovnih partnerjev in kupcev ogledalo te prireditve in nato s svojimi pripombami in nasveti pomagali pri oblikovanju naših kolekcij, organizira Labod v sodelovanju s turistično agencijo SAP VIATOR obiske štirih mednarodnih sejmov mode, pri tem pa nudi 10-% popust na redno ceno potovanja.

Labod ima v načrtu ogled jesenskega in pomladanskega sejma moške mode v Koelnu ter sejma ženske mode v Parizu. Jesenski sejem mode je za nami, prepričani pa smo, da bo prav tako, če ne še bolj vabljev, sejem v Parizu.

PADEC IZVOZA AVSTRALSKÉ VOLNE

Avstralija je od junija 1977 do marca 1978 izvozila 429 milijonov kg volne. V istem obdobju pretekle sezone pa je bil izvoz te tekstilne surovine kar 640 milijonov kg.

Izvoz v Japonsko je zmanjšan od 195 milijonov kg na 129 milijonov kg. Prav tako pa je izvoz v SZ padel od 82 milij. kg na 59 milijonov kg.

V tem obdobju se je znatno zvišal izvoz avstralske volne le v LR Kitajsko (od 1,60 na 5,70 milij. kg) ter v Jugoslavijo (od 9,6 na 13,03 milijonov kg).

zmanjšajmo stroške telefonskih razgovorov

„V pisarni delaj s telefonom tako kot doma!“ To je osnovno načelo, ki ga je nedavno uprava velike ameriške družbe naslovila na svoje uslužbenke, da bi zmanjšala stroške. V družbi s približno tri tisoč zaposlenimi so za telefonske razgovore porabili 167 odstotkov več kot leto prej.

Da bi ta poziv obrodil sadove, so vodilni sestavili opomnik:

– Kadarkoli je mogoče, uporabi teleks namesto telefona. To je običajno hitreje in cenejše.

– Predno začneš telefonski razgovor, se prepričaj, če so pri roki vsi potrebni podatki.

– Pogovore, ki niso zelo nujni, skušaj odložiti za popoldne, ko so tarife za telefonske razgovore 25 do 60 % cenejše.

– Če bi nekdo po telefonu rad kakšno informacijo, se ne obvezuj, da ga boš kasneje poklical. Pusti, da on pokliče na svoj račun.

– Ne čakaj pri telefonu, če je oseba, ki jo želiš, zavzeta. Cenejše je klicati še enkrat.

Ljudje na telefonski centrali so kmalu zabeležili občuten padec števila pogovorov. Vendar so uslužbenci po nekaj tednih vse počasi začeli pozabljati, kljub temu pa je bil strošek za telefonske pogovore nekaj nižji kot prej.

rekreacija

Beseda, ki se vse večkrat pojavlja in ki dobiva vse večji pomen. Saj rekreacija ni nič več privilegij le ozkega kroga organiziranih športnikov ali tistih, ki si lahko sami privoščijo razne oblike aktivnega počitka.

Danes je rekreacija vsakdanja potreba pa tudi pravica delovnega človeka, ki ni več odvisna od socialne in starostne strukture.

Rekreacija je življenjska potreba industrializirane in urbanizirane družbe. Je tista svobodna in organizirana aktivnost, ki fizično, psihično in socialno bogati, sprošča in obnavlja človeka ter ga pomaga oblikovati v vsestransko razvito osebnost.

Rekreaciji v naših delovnih organizacijah posvečamo vse več pozornosti. Športna rekreacija (to je igra v obliki športa, pri kateri ni pomemben športni rezultat – torej tekmovalnega dela ni) postaja vse bolj pomemben regulator med pridobljeno in oddano energijo. Saj je v dobi znanstvenotehnoške revolucije človekov položaj v proizvodnji tak, da obremenjuje predvsem njegov živčni sistem, medtem ko so mišice domala povsem neaktivne.

Profesor dr. Murarov je izračunal, da sedanja generacija preživi v sedečem položaju 150.000 ur življenja. Pomanjkanje gibanja pri delu in v prostem času pa negativno vpliva na dravje in produktivnost dela.

Zdravniki ugotavljajo, da ljudje, ki se premalo gibljejo, pojejo več, kot jim je potrebno. Posledica tega je prevelika zamaščenost, ki dviguje krvni pritisk; oba pojava skupaj pa zmanjšujeta potrebo po naravnem sproščanju. Zato tak človek stalno živi v napetosti, to pa je osnova za srčni infarkt.

Z namenom in ciljem ohraniti družbi človeka, ki mu grozi uničenje ne le zaradi zastrupitve zraka, vode, radioaktivnosti, ampak tudi zaradi pomanjkanja gibanja, se je v svetu in pri nas naglo začela širiti športna rekreacija.

Zavest o posledicah fizičnega propadanja postaja v industrijsko razvitih deželah eden najmočnejših motivov, ki spodbuja posameznike in družbene skupnosti k množičnim športnim udejstvovanjem.

To je moderni šport v prostem času, ki ne daje nikomur prednosti in ne postavlja nobenih pogojev. Odmika se od

V začetku junija, ko so naše upokojenke obiskale Mali Lošinj, še ni bilo tako dolgih vrst za trajekt, kot v času kolektivnih dopustov posameznih naših TOZD

vrhunškega športa in zato veljajo poenostavljena pravila in rekviziti, razvija pa tudi nove oblike.

Kakšen vpliv ima rekreacija na produktivnost dela, ni novo vprašanje. Ugotovljeno je, da morata predvsem zaradi telesne neaktivnosti dve tretjini delavcev in nameščencev v Nemčiji zapustiti svoje delovno mesto 10 let pred upokojitvijo, da ima 250.000 delavcev srčni infarkt, da jih od tega 750000 umre (v ZDA pa celo 500.000).

Dokazana je vzročna zveza med pomanjkanjem gibanja in boleznimi krvnega obtoka ter prezgodnjo smrtjo. Prav tako raziskave kažejo, da je delovna sposobnost pri ljudeh, ki se ukvarjajo s športno rekreacijo, enaka, kot pri ljudeh, ki so 10 do 20 let mlajši, pa se s to dejavnostjo ne ukvarjajo. Med mnogimi raziskavami pa naj omenimo še en podatek: dvakrat na teden po 30 minut telesnih vaj je povečalo delovno sposobnost ljudi srednjih let za 10%, in to v enem samem mesecu. Skupina žensk, starih od 19 do 42 let, je povečala delovno sposobnost za 25%, ker so vsak dan 5 minut skakale s kolenico.

Poleg pozitivnega vpliva rekreacije na fiziološke funkcije, zdravje in nesreče pri delu je vrsta raziskav ugotovila, da rekreacija izboljšuje tudi medsebojne odnose v delovni skupnosti.

Pojem „rekreacija“ je širok in zaključki, do katerih pridejo strokovnjaki, so takega pomena, da se bomo v našem časopisu še vračali na to temo.

v prid dobrega počutja

V beograjski konfekciji „BE-KO“ je blizu tri tisoč neposrednih proizvajalcev, med njimi več kot sedemdeset odstotkov žensk. Kaj jim nalaga njihovo delo? Kakšna je značilnost njihovega monotonega poklicnega opravila?

Delavke in delavci po navadi osem ur upognjeni sede za stroji. To jim onemogoča normalno dejavnost vseh mišičnih skupin, saj so zaposlene le mišice rok in ramenskega obroča. Prav zato v tej organizaciji združenega dela čedalje pogosteje razmišljajo o tem, da bi uvedli vsakodnevno desetminutno rekreacijo, ki bi jo izvajali tako rekoč na delovnih mestih, ob strojih.

Narava dela naravnost vpije po uvedbi aktivnega desetminutnega odmora. Delavkam in delavcem bi omogočila sprostitve pa tudi telesno osvežitev. V pičlih desetih minutah redne vsakodnevne gimnastične aktivnosti je mogoče napraviti zelo veliko, da bi popravili enostranski položaj telesa in aktivirali tiste mišične skupine, ki so najbolj zapostavljene.

Za mnoge delavke bi bil aktiven desetminutni odmor hkrati tudi edina oblika rekreacije, kajti starostna struktura ženskega dela kolektiva je že prestopila tisto starostno mejo, ko ženske težko vprašamo za leta. Zaradi tega in ker so zaposlene z opravili doma in otroki, bi bil ta način rekreacijske gimnastike zanje izredno koristen.

Kljub mnogim težavam so se naši „mali nogometaši“ le dobro držali...

»A« kategorija

Ko sem deževnega popoldneva v glavnem mestu vstopil skozi velika steklena vrata novejšega hotela proti veličastnemu pultu v razsvetljeni avli, se mi še sanjalo ni, kaj v resnici pomeni „A kategorija“.

V bogato okrašeni uniformi me je šef recepcije po desetminutnem ponižnem čakalju nadaljeval svoje nadvse pomembno delo. Njegov pomočnik je med tem prizadeto razpravljal s svojim znancem o nogometu. Po vseh informacijah z nogometnih igrišč me je iz razmišljanja vrgel v mokro sedanost ostri glas šefa, ki ga je le začelo zanimati, kaj tako dolgo čaka ubogi popotnik pred njegovim obličjem, ko vendar vesoljni svet ve, da v glavnem mestu ni moč dobiti prenočišča ne v hotelih niti v privatnih sobah. S trepetajočim glasom sem si drznil povedati, da imam sobo rezervirano in mu kot dokaz pokazal rezervacijo. Slabe volje mi je ponudil kartonček za vpis podatkov. Ob misli, da bi lahko to sobo prodal za devize, pa tudi napitnina ni bila v devizah, se mu je še bolj zmračil obraz, ko mi je dajal ključ.

Zjutraj, ko sem odhajal iz hotela, so mi ponudili račun. Zahvalil sem se jim in pojasnil, da mislim še uživati njihovo gostoljubnost. Naslednje jutro so mi zopet ponudili račun. Plačal sem ga, kljub temu da sem vedel, da bom moral ostati še vsaj dva dni. Ko sem se popoldne vrnil in poprosil za ključ, so mi vljudno pojasnili, da nimam več pravice do te sobe, ker sem jo plačal, druge proste sobe pa nimajo. Po enournem moledovanju v vseh jezikih Balkana sem se tako

beden zasmilil šefu in ponudil mi je sobo brez kopalnice in WC. Hvaležen sem odšel in se vse popoldne nisem ganil iz sobe. Tudi večerjal sem v hotelu in dal vaju možnost, da si je zaračunal 7 din napitnine, 3 din sem mu še sam velikodušno primaknil. Do teh spoznanj sem prišel šele naslednji večer, ko sem zopet dobil v roke jedilni list, ki je vedno takoj po naročilu skrivnostno izginil. Naslednji večer me je postregel natak z daljšo delovno dobo in več življenjskimi izkušnjami, kar so potrjevali tudi njegovi brki in ne prehitra samozavestna hoja. Ta mi je namreč zaračunal 30 din napitnine. Tako je verjetno njegov dodatek na minulo delo.

Zaradi nevednosti sem mu še sam pustil samo 5 din.

Ko sem se četrty dan zaradi hudega naliva popolnoma premočen peljal v hotel s taksijem, do avtobusa je bilo tako blizu kakor do hotela, si je taksist kljub temu, da je taksimeter kazal 35 din zaračunal 40 din. Drobiž je enostavno pozabil vrniti.

Končno sem dočkal dan odhoda in prestal zadnje preizkušnje. Ko sem plačeval račun za zadnje tri noči, cena sobe brez kopalnice je enaka ceni sobe s kopalnico, je šef avtoritativno prosil za drobiž. Zaradi vseh omenjenih in ostalih zamolčanih dogodkov mu nisem mogel ustreči, svojega nepoznavanja evropskih navad pa zopet nisem hotel obešati na veliki zvon, pa sem mu pustil nekaj „drobiža“.

Ko sem odhajal iz glavnega mesta, sem bil za spoznanje starejši, vedel sem kaj je A KATEGORIJA.

JANEZ POPOTNIK

„SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE“

MALI NOGOMET

V maju in juniju je potekalo tekmovanje v malem nogometu. „Labod“ je tekmoval v II. jakostni skupini z dvanajstimi drugimi ekipami novomeških delovnih organizacij. Kljub močni konkurenci se je naša ekipa uvrstila na odlično četrto mesto.

Pri sestavi ekipe in na tekmah so bile težave, kajti nikoli nismo igrali kompletni, ker so nekateri delali v popoldanski izmeni.

Pokazala se jeneresnost pri drugih ekipah, kajti štirikrat nasprotnikov ni bilo na igrišče.

Ekipa „Laboda“ je pokazala zainteresiranost v tekmovanju in vedno prišla na tekmo, kljub težavam pa na koncu ni razočarala. Vse tekme II. skupine razen dveh so odigrali na igrišču za našo tovarno.

Igralci, ki so tekmovali za bele barve Laboda: Jerančič, Hrovat, Muhič, Štih, Peče, Šter, Župančič, Stepanovič, Železnik, Zidanik in Jerman.

J. S.

JUGOSLAVIJA V TREBNJEM

V Trebnjem je znana galerija likovnih samorastnikov, ki združuje mnoge navice iz vse naše domovine.

Ob otvoritvi ene od razstav je v pozdravnem govoru spregovorila ljudska pesnica, aktivistka partije, borka, umetnica Milka Žicina, skromno in čisto po domače: „Vidite dragi moji, zato lahko obstojamo, ker smo enotni. Zato smo nepremagljivi. Vendar se moramo med seboj še bolje spoznati. In kultura nas lahko zelo zbliža. Trebnje in taki kraji morda celo bolj, kot se tega včasih zavedamo.“

PROSLAVA V SAVUDRIJI

Sredi junija je bila redna letna skupščina članov sekcij počitniških domov pri turističnem društvu Umag, katere član je tudi naša delovna organizacija.

Poleg vseh točk, o katerih smo na skupščini spregovorili, smo se tudi dogovorili, da bo ob dnevu vstaje sekcija pripravila proslavo z bogatejšim kulturnim programom. Proslava je bi-

la organizirana z namenom, da bi tudi letovalci, ki bi bili v tem času na tem koncu naše obale, imeli možnost počastiti ta zgodovinski dan.

Proslava je bila v Savudriji v počitniškem domu Zatišje. Sodelovalo je več recitatorjev iz Ljubljane in Bašanije, pevski zbor ljubljanske Avtomontaže in naša kulturna skupina. Pripravili smo lep recital, ki je bil sprejet z velikim aplavzom.

Proslave, na kateri je uvodne besede povedal predsednik sekcije Bašanije, se je udeležilo veliko število domačih in tujih letovalcev, domačini iz Bašanije iz Umaga in ostalih okoliških krajev.

JOŽE MUHIČ

POMURSKI KURENT V FILMU IN ZBIRKI

V času 6. kulturnih srečanjih v Ptujju je pokrajinski muzej na gradu odprl novo etnografsko zbirko „maske in opraviła“, katere središčni del tvorijo znamenite kurentne maske. V tem času je bila v Ptujju tudi premiera novega slovenskega celovečernega filma „Praznovanje pomladi“, čigar osrednji motiv je prav tako kurentovanje. V Ptujju bo po- slej stalna zbirka mask iz Slovenije.

Letos poleti smo praznovali 100-letnico rojstva Filipa Filipovića, človeka, ki mu gre v zgodovini naše partije vidno mesto. Bil je prvi sekretar Socialistične delavske partije Jugoslavije (komunistov). Letos pa mineva tudi 40 let, odkar je Filip Filipovič tragično preminil v Stalinovih čistkah. Znanje so besede tega velikega revolucionarja: „Iste pravice, ki jih zahtevam za svoj narod, moram priznati tudi drugim!“

Triglav, simbol slovenstva, naše svobode, moči, ponosa in lepote, je bil zadnje avgustovske dni še posebej dobro obiskan.

Proslavili smo 200-letnico prvega vzpona na našo najvišjo goro. Jubilej Triglava je praznik vsega našega planinstva in našega naroda sploh. Saj Triglav ni le v planinskem smislu naš najvišji vrh, ampak je to tudi v nacionalnem pogledu.